

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4735/2018
07.08.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бисерке Живановић, председника већа, Споменке Зарић и Зоране Делибашић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Жикица Радивојевић, адвокат из ..., против тужених ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Петар Ранчев, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизијама парничних странака изјављеним против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 993/2017 од 02.04.2018. године, у седници од 07.08.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване ревизије тужиоца и тужених, изјављене против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 993/2017 од 02.04.2018. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Алексинцу, Судска јединица Сокобања П 814/2016 од 11.10.2016. године, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и утврђено да заоставштину сада пок. ГГ из ... чини $\frac{1}{4}$ идеалног дела породичне стамбене зграде у ... описане изреком и наведене катастарске парцеле, што су тужени обавезани да признају. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца да се утврди да је ништав Уговор о поклону закључен између сада пок. ДД и ГГ као поклонодаваца и тужених као поклонопримаца, оверен 04.09.1987. године. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и утврђено да је ништав Уговор о доживотном издржавању закључен између ДД, као примаоца издржавања и тужених као давалаца издржавања, оверен 03.05.2007. године у делу којим је прималац издржавања располагао делом преко $\frac{1}{4}$ породичне стамбене зграде у ... и катастарске парцеле, описаних изреком. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца за утврђење да заоставштину сада пок. ГГ представља још $\frac{1}{4}$ идеалног дела непокретности описаних ставом првим изреке, удео од $\frac{1}{2}$ гараже и котларнице описаних изреком, да се утврди да је спорни уговор о доживотном издржавању у целисти ништав и да заоставштину сада пок. ДД чини $\frac{1}{2}$ идеалног дела породичне стамбене зграде у ..., гараже, котларнице и катастарске парцеле. Ставом петим изреке, тужени су обавезани да тужиоцу накнаде трошкове поступка у износу од 86.385,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 993/2017 од 02.04.2018. године, ставом првим изреке, укинута је првостепена пресуда. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да заоставштину сада пок. ГГ по основу стицања у

браку чини $\frac{1}{2}$ идеалног дела породичне стамбене зграде у ..., описане изреком на кп. .../... КО ..., $\frac{1}{2}$ идеалног дела изграђене гараже и котларнице до прве плоче уз наведену породичну стамбену зграду и $\frac{1}{2}$ идеалног дела наведене катастарске парцеле, што су тужени дужни да признају. Ставом трећим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је ништав Уговор о поклону Ов. .../... од 04.09.1987. године, закључен између сада пок. ДД и ГГ као поклонодаваца и тужених као поклонопримаца. Ставом четвртим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и утврђено да је ништав Уговор о доживотном издржавању оверен пред Општинским судом у Сокобањи ЗР 79/07 од 03.05.2007. године између ДД из ... као примаоца издржавања и тужених као давалаца издржавања, и то у делу којим је прималац издржавања располагао имовином која чини заоставштину сада пок. ГГ по основу стицања у браку, односно $\frac{1}{2}$ идеалног дела породичне стамбене зграде, гараже, котларнице и катастарске парцеле. У преосталом делу, одбијен је као неоснован захтев тужиоца да се утврди да је наведени уговор о доживотном издржавању у целости ништав. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца да се утврди да заоставштину сада пок. ДД чини $\frac{1}{2}$ идеалног дела наведених непокретности на кп. .../... КО Ставом шестим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против другостепене пресуде, у ставовима четвртм, петом и шестом, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Против другостепене пресуде у делу којим је усвојен тужбени захтев тужиоца, благовремено су ревизију поднели тужени, због погрешне примене материјалног права и битне повреде поступка из члана 407. став 1. тачка 5. ЗПП.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ 72/11 ... 87/18), који се примењује на основу члана 506. став 2. ЗПП („Службени гласник РС“ 72/11) и утврдио да ревизије парничних странака нису основане.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, а ревизијом тужених се неосновано указује на битну повреду поступка учињену у поступку пред другостепеним судом која се састоји у прекорачењу тужбеног захтева.

Према чињеничном стању утврђеном на расправи одржаној пред другостепеним судом, родитељи парничних странака, сада пок. ДД и ГГ су у току трајања брака стекли кп. .../... КО ..., на којој су изградили породичну стамбену зграду, чија изградња је започета 1969. године и завршена 1974. године. Утврђено је да је грађевинска дозвола за изградњу породичне стамбене зграде издата на оба родитеља парничних странака и да су средства за изградњу стицали заједничким радом. Решењем надлежног органа Општине Сокобања од 28.12.1976. године, родитељима парничних странака је одобрена употреба и коришћење изграђене породичне стамбене зграде која се састојала из приземља и спрата, а решењем од 01.08.1986. године родитељима парничних странака као инвеститорима одобрена је доградња стамбене зграде, па су они исте године направили гаражу и плочу испод које су били котларница и подрумска просторија, а на плочи је започета изградња зидова који су сазидани до половине, након чега је престала изградња. Родитељи парничних странака као поклонодавци и

тужени као поклонопримци закључили су спорни Уговор о поклону оверен 04.09.1987. године, којим су туженима поклонили физичке делове стамбене зграде и то туженом ББ једну собу на спрату са коришћењем купатила и предсобља, а туженом ВВ једну собу у приземљу са коришћењем купатила и предсобља, као и право заједничког коришћења плаца и право доградње породичне стамбене зграде према техничкој документацији. Поклонодавци су за себе задржали право доживотног становања. Утврђено је да је тужени ББ користио цео спрат куће, а тужени ВВ је користио собу у приземљу, након чега је у периоду од 1986. – 1989. године средио поткровље и користио га за становање. Након смрти мајке парничних странака, која је преминула 21.01.2007. године, отац парничних странака као прималац издржавања и тужени као даваоци издржавања закључили су спорни Уговор о доживотном издржавању оверен 03.05.2007. године. Овим уговором тужени су преузели солидарну обавезу издржавања примаоца издржавања, а заузврат им је прималац издржавања оставио непокретност у ... и то стамбену зграду и плац на катастарској парцели .../... са трајним засадима, тако што је туженом ББ дат у својину први спрат зграде, $\frac{1}{2}$ идеалног дела започете доградње и половина плаца, а туженом ВВ цело приземље са подрумом и таваном и $\frac{1}{2}$ идеалног дела доградње и плаца, а уговором није предвиђена заједница живота. У поступку расправљања заоставштине иза мајке парничних странака, решењем О 45/07 Општинског суда у Сокобањи од 28.09.2007. године, за наследнике су оглашени тужилац и тужени, а у заоставштину није ушла непокретна имовина која је предмет ове парнице. Отац парничних странака преминуо је 23.08.2011. године и у поступку расправљања његове заоставштине решењем Општинског суда у Сокобањи О 2375/11 од 22.12.2011. године прекинут је поступак расправљања заоставштине и тужилац упућен на парницу ради оспоравања уговора о доживотном издржавању и утврђивања обима заоставштине оставиоца. Спорна непокретност је у Служби за катастар непокретности Сокобања уписана на име покојних родитеља парничних странака и тужених са по $\frac{1}{4}$ идеалног дела, а упис тужених је извршен по основу уговора о поклону. Према налазу и мишљењу вештака грађевинске струке, спорна породична стамбена зграда се састоји из подрума, приземља, спрата и поткровља, а собе које су биле предмет уговора о поклону и које су по том уговору припале туженима не представљају самосталну стамбену целину у оквиру предметног објекта.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно је у побијаној другостепеној пресуди примењено материјално право у делу којим је усвојен тужбени захтев тужиоца и утврђено да заоставштину покојне мајке парничних странака по основу стицања у браку чини $\frac{1}{2}$ идеалног дела породичне стамбене зграде у ... изграђене гараже и котларнице и кп. .../... КО ..., као и у делу којим је утврђена ништавост Уговора о поклону од 04.09.1987. године и ништавост Уговора о доживотном издржавању у делу којим је прималац издржавања, сада покојни отац парничних странака, располагао имовином која чини заоставштину сада пок. мајке парничних странака по основу стицања у браку, односно $\frac{1}{2}$ идеалног дела спорних непокретности.

Правилан је закључак другостепеног суда да спорне непокретности представљају заједничку имовину родитеља парничних странака, у смислу члана 171. став 1. Породичног закона, према коме имовина коју су супружници стекли радом у току трајања заједнице живота у браку представља њихову заједничку имовину, и да родитељи парничних странака имају једнаке уделе од по $\frac{1}{2}$ идеалног дела предметне непокретности. Није од значаја то што се у Служби за катастар непокретности Сокобања предметне непокретности воде као имовина покојних родитеља парничних

странака и тужених са уделима од по $\frac{1}{4}$ идеалног дела, јер тужени нису спорили да је њихов упис са наведеним уделима извршен по основу спорног уговора о поклону. С обзиром на наведено, произилази да заоставштину сада покојне мајке парничних странака по основу стицања у брачној заједници чини $\frac{1}{2}$ идеалног дела непокретности, и то стамбене зграде, парцеле и помоћних објеката, а није од значаја то што су родитељи парничних странака уговором о поклону туженима пренели и право доградње породичне стамбене зграде, нити навод туженог ББ да је лично учествовао у предметној доградњи, с обзиром да се ради о помоћним објектима који припадају стамбеној згради као главном објекту, чијој употреби служе. Такође је без утицаја и то што је тужени ВВ самостално вршио сређивање поткровља, што не може водити стицању права својине, већ евентуално облигационоправном потраживању. Правилно је у другостепеној пресуди примењено материјално право, односно члан 1. ст. 1. и 3. Закона о својини на деловима зграда, важећег у време закључења уговора о поклону, када је утврђена ништавост Уговора о поклону од 04.09.1987. године. Наиме, овај уговор закључен је супротно наведеној одредби Закона о својини на деловима зграда, према којој посебни делови зграде могу бити у грађанској или друштвеној својини (етажна својина), а предмет етажне својине могу бити само поједини станови или поједине пословне просторије, а овим уговором о поклону располагао је собама у оквиру стамбене зграде, за које је грађевинским вештачењем утврђено да не представљају самосталне стамбене целине у оквиру породичне стамбене зграде. С обзиром на наведено, предмет уговора о поклону није био допуштен, у смислу члана 49. ЗОО, па је уговор о поклону ништав у смислу чл. 47. и 103. ЗОО. Правилно је у побијаној другостепеној пресуди примењено материјално право када је утврђено да је ништав побијани Уговор о доживотном издржавању од 03.05.2007. године, у делу којим је прималац издржавања, сада пок. отац парничних странака, располагао имовином која чини заоставштину сада пок. мајке парничних странака по основу стицања у браку. Наиме, у време закључења побијаног уговора отац парничних странака био је сувласник предметне непокретности са $\frac{1}{2}$ идеалног дела, а са његовом супругом није извршио физичку деобу спорних непокретности, па је побијаним уговором о доживотном издржавању могао располагати само идеалним делом од $\frac{1}{2}$ у његовом власништву, а не и идеалним делом који је припадао његовој покојној супрузи. Такође, спорним уговором о доживотном издржавању давалац издржавања располагао је реалним деловима непокретности, у односу на коју није извршена физичка деоба, па произилази да је спорни уговор о доживотном издржавању ништав у смислу члана 103. Закона о облигационим односима у делу којим је располагао имовином која чини заоставштину покојне мајке парничних странака.

Наводима ревизије тужених неосновано се истиче погрешна примена материјалног права и указује да је предмет уговора о поклону било само право доградње породичне стамбене зграде и да се не ради о недопуштеном предмету обавезе из члана 49. ЗОО, јер овакав закључак не произилази из утврђеног чињеничног стања. Неосновано се ревизијом оспорава и да обим заоставштине њихове покојне мајке чини $\frac{1}{2}$ идеалног дела спорних непокретности. Није од значаја ни ревизијски навод тужених да је воља покојних родитеља парничних странака била да непокретности у ... на кп. .../... припадну туженима.

По оцени Врховног касационог суда, у побијаној другостепеној пресуди правилно је примењено материјално право и у делу којим је тужбени захтев тужиоца одбијен за утврђење да је у целости ништав побијани уговор о доживотном

издржавању и да се утврди да заоставштину оца парничних странака чини $\frac{1}{2}$ идеалног дела спорних непокретности.

Наиме, оцу парничних странака припадала је $\frac{1}{2}$ идеалног дела спорне непокретности, али је он током живота располагао својим сувласничким уделом путем Уговора о доживотном издржавању из 2007. године закљученог са туженима. С обзиром да је у поступку утврђено да спорни уговор о доживотном издржавању није ништав у делу којим је отац парничних странака располагао својим уделом од $\frac{1}{2}$ идеалног дела предметних непокретности, те да имовина која је предмет уговора о доживотном издржавању не улази у заоставштину примаоца издржавања, нити се користи за намирење нужних наследника, то је правилно у овом делу тужбени захтев тужиоца одбијен као неоснован, а ревизијом тужиоца се неосновано указује на погрешну примену материјалног права и наводи да је предмет уговора о доживотном издржавању био недопуштен, у смислу члана 47. ЗОО.

Ревизијом тужиоца се такође неосновано указује да је уговор о доживотном издржавању у целости ништав, у смислу одредбе члана 53. став 2. ЗОО, јер тужилац у току поступка није доказао да се ради о недопуштеној побуди за закључење тог уговора, односно да је циљ уговорних странака био да се тим уговором изиграју наследна права тужиоца.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Бисерка Живановић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић